

Styre: Fakultetsstyret ved Det juridiske fakultet
Styresak: 24/17
Møtedato: 21. mars 2017
Journalnummer:

Årsrapport for utdanning 2016

I tillegg til årsplan og årsrapport som er interne arbeidsdokument ved fakultetet, er fakultetet hvert år pålagt å avgi forsknings-, forskerutdannings-, og utdanningsmelding til UiB sentralt der det rapporteres om oppnådde resultater i året som har gått og prioritering av tiltak i året som kommer, etter bestemte parametere UiB har fastsatt. For å rasjonalisere arbeidet og minske antallet planer og rapporter, har studiedekanen og studieseksjonen fra og med 2015 utformet årsrapport og utdanningsmelding i sammenheng.

Utdanningsmeldingen 2016 skal avgis innen 21. april, og studiedekan og studieseksjonen ber styret om fullmakt til å utarbeide utdanningsmeldingen med utgangspunkt i årsrapporten for utdanning 2016. Utdanningsmeldingen har en begrensning på 2 A4-sider.

Vedlagte årsrapport for utdanning ble behandlet i Studieutvalget 28.02.2017, og utvalget kom med noen konkrete oppfølgingspunkter som er tatt inn i rapporten vedlagt her.

I tillegg kom Studieutvalget med følgende uttale:

«Studieutvalget sier seg tilfreds med den aktiviteten som har vært i 2016, og dokumentasjonen av den. Vi holder et høyt aktivitetsnivå og arbeidet er preget av kvalitet så vel i planlegging og utførelse som i resultat og dokumentasjon (...) Rapporten oversendes fakultetsstyret med innstilling om at det gis fullmakt til å utarbeide utdanningsmelding for 2016 på dette grunnlaget.»

Dekan og fakultetsdirektør konstaterer at årsplanen for 2016 er fulgt opp på en god måte og at det er nedlagt et omfattende og kvalitativt godt arbeid. Dekan og fakultetsdirektør vil invitere fakultetsstyret til å gjøre slikt

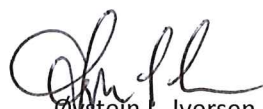

UNIVERSITETET I BERGEN
Det juridiske fakultet

Vedtak:

Fakultetsstyret tar årsrapporten for utdanning 2016 til orientering. Fakultetsstyret gir studiedekanen og studieseksjonen fullmakt til å utforme utdanningsmeldingen 2016 på bakgrunn av årsrapporten for utdanning 2016.

Asbjørn Strandbakken
dekan

Øystein L. Iversen
fakultetsdirektør

njøs 02.03.2017

Vedlegg:

Årsrapport for utdanning 2016

UiB-bestilling på utdanningsmelding 2016

RAPPORT: ÅRSPLAN FOR UTDANNING 2016

Innledning.....	2
1. Studiekvalitetstiltak.....	3
1.1 Oppfølging av studiebarometeret: utfordringer i studiekvalitetsarbeidet i 2016.....	3
1.1.1 Læring på tvers av emner	3
1.1.2 Kontakt med forskerne og forskning	3
1.1.3 Medvirkning.....	3
1.2 Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning	4
1.3 Digitalisering.....	4
1.3.1 Digital eksamen	4
1.3.2 Mitt UiB	4
1.3.3 Evalueringspanel	5
1.3.4 Studiekvalitetsseminar	5
1.4 Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag.....	5
1.5 Kvalitetssikring av sensur/klagesensur.....	6
1.6 Spesialemer	6
1.7 Masteroppgave	7
1.8 Emneansvar	8
2. Læringsmiljøtiltak	8
2.1 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen.....	8
2.2 Studentmottak for nye studenter som starter direkte på 2., 3. og 4. studieår.....	8
2.3 Arbeidsgruppeledere.....	9
2.4 Integrering av de innreisende studentene	9
3. Evaluering.....	10
4. Etter- og videreutdanning	10
5. Internasjonalisering.....	11
5.1 Implementering og evaluering av JUS134-Kina.....	11
5.2 Kombinasjon av studier og praksis i Kina	11
5.3 Implementering av obligatorisk engelskspråklig spesialemerne – internasjonalisering hjemme	12
5.4 Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling	12
6. Dragefjellet lærings- og formidlingssenter.....	12

6.1	Filming av forelesninger	12
6.2	Faglige tilpassede presentasjoner	12
6.3	Filming av emnepresentasjoner	13
6.4	Tverrfaglighet	13
6.5	Oppdrag for andre fagmiljø	13
6.6	Filming av disputaser	13
7.	Andre tiltak	14
7.1	Lærlingeordning	14
7.2	Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling	14
8.	Utvikling som har skjedd utover tiltakene nedfelt i årsplanen	15
8.1	Honorarskjema	15
8.2	Digital evaluering	15
8.3	Prosjektsøknader til Norgesuniversitetet	15
8.4	Dokumentasjon av seminarer – internt og eksternt	16
8.6	UTFORSK-midler fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU)	16
8.7	Kontaktreiser	17
9.	Rapporterte utdanningsdata for 2016	18
9.1	Studenttall	18
	Kjønnsfordeling	19
9.2	Ferdige kandidater	19
9.3	Total studiepoengsproduksjon	19
9.4	Studiepoengsproduksjon pr student	19
9.5	Karakterfordeling	20
9.6	Uttekslingsstudenter	20
10.	Studiebarometeret 2016	21

Innledning

[Årsplan for utdanning 2016](#) er et retningsgivende dokument for studiedekanens og studieseksjonens arbeid fra mars 2016 til mars 2017, og er et redskap for å identifisere hvilke områder som skal prioriteres for å realisere fakultetets utdanningsstrategi. Utkast til årsplan ble behandlet av Studieutvalget og Fakultetsstyret i mars 2016. Løypemelding ble behandlet av Studieutvalget og Fakultetsstyret i november 2016.

Fakultetsstyret vedtok ny strategi i august 2016, og det ble i styremøtet 1. november vedtatt at strategien skal nedfelles i handlingsplaner for utdanning, forskning og formidling. Arbeidet med planene vil starte opp våren 2017, og planene vil vare ut 2019.

Her følger en oversikt over status i oppfølging av årsplan for utdanning 2016.

1. Studiekvalitetstiltak

1.1 Oppfølging av studiebarometeret: Utfordringer i studiekvalitetsarbeidet i 2016

1.1.1 Læring på tvers av emner

I følge årsplanen skal studiedekanen i samarbeid med studieseksjonen se på mulige strategier for å gi studentene større innblikk i forskningens og forskernes verden gjennom hele studiet.

Fakultetet jobber med å etablere strukturer som skal bidra til at arbeidet med digitalisering av forskningsformidling og undervisning knyttes nærmere sammen. Ny formidlingsrådgiver er på plass på nyåret, og hun vil også være sentral i dette arbeidet.

Vi har fått midler fra Norgesuniversitetet til et prosjekt som begynner høsten 2017 som bl. a. skal bidra til å knytte emnene på 1. studieår bedre sammen. Prosjektet er et skrivekurs som skal holdes gjennom hele det første studieåret (se punkt 8.4).

I Studiebarometeret¹ under «Eksamen» spørres det om studentene blir oppfordret til å bruke kunnskap fra flere emner for å løse oppgaver. Studentenes enighet i dette har økt til 3.3. i 2016, mot 3.0 i 2015. Samtidig rapporterer studenten forholdsvis god sammenheng mellom emnene (4,2).

1.1.2 Kontakt med forskerne og forskning

Arbeidsgruppelederne 2015/2016 evaluerte oppgavegjennomgangsmøtene med emneansvarlige og den skriftlige veiledningen som de emneansvarlige utarbeider til dem i vår. Funnene er formidlet til alle emneansvarlige på 1. og 2. studieår. Evalueringen peker på noen grep som emneansvarlige kan gjøre for i enda større grad å gjøre nytte av arbeidsgruppeledernes kompetanse.

I Studiebarometeret 2016 gir studentene uttrykk for å være noe mer fornøyd med kunnskap om vitenskapelig arbeidsmetode og forskning og egen erfaring med forsknings- og utviklingsarbeid. Det er likevel klart at fakultetet fortsatt har et godt stykke igjen før vi kan si oss fornøyd med hvordan studentene faktisk integreres og hvordan de rapporterer.

1.1.3 Medvirkning

Arbeidet med ny og mer dyptgående emneevaluering vil også se på måter å synliggjøre klarere for studentene hva som følges opp og hvordan, og også være tydeligere på hvorfor faglige og pedagogiske hensyn noen ganger tilsier at innspill ikke tas til følge.

Fakultetet har fortsatt den gode dialogen med JSU, og vi vil fortsette å bidra til å fremme studentutvalget og studentdemokratiet der det er mulig.

¹ www.studiebarometeret.no

I studiebarometeret i 2015 scoret fakultetet 2.9 på medvirkning, i 2016 økte tallet til 3.2 som er det samme som i 2014. Fokuset det siste året har dermed ført til en liten forbedring blant studentene.

Se mer om studiebarometeret under punkt 10.

1.2 Planer for utvikling av studietilbudet: Ny studieordning

Delinnstilling II fra studieordningskomiteen ble forelagt styret til orientering i juni 2016. Faglig ledelse har saken til vurdering. Studieordningskomiteens arbeid er et godt utgangspunkt for vurderingen av hvilke endringer som skal gjøres i gjeldende studieordning. Denne prosessen må imidlertid forankres atskillig bedre blant de vitenskapelig ansatte ved fakultetet, og det må være opp til det nye dekanatet å legge rammene for dette arbeidet.

1.3 Digitalisering

I studiebarometeret 2016 spørres det for første gang om studentenes bruk av digitale verktøy og medier. Studentene ved fakultetet har gjennomgående høyere score enn jusstudenter generelt for både bruk av digitale verktøy og hvor fornøyd de er med disse og høyere enn UiB i gjennomsnitt. Svarene er likevel ikke signifikant bedre.

1.3.1 Digital eksamen

Det er fortsatt langsvarsoppgaver som dominerer som vurderingsform, med enkelte innslag av hjemmeeksamen, men vi vil fortsette å oppmuntre og tilrettelegge for eksperimentering og nytenkning.

Studiedekanen iverksatte høsten 2016 et prosjekt der professor Arild Raaheim ved Institutt for pedagogikk samarbeider med fire av fakultetets emneansvarlige høsten 2016 for å se på mulighetene for å prøve ut alternative vurderingsformer på sine emner. Arbeidet ble presentert for de andre emneansvarlige på 1. – 4. studieår på studiekvalitetsseminaret i januar 2017 (se punkt 1.3.4).

1.3.2 Mitt UiB

Fra og med høsten 2016 har fakultetet tatt i bruk ny digital læringsplattform, Mitt UiB, på alle studieårene. Opplæring er gitt aktuelle ansatte ved fakultetet både i forkant av høstsemesteret og direkte etter hvert som noen har hatt spørsmål. Siden Mitt UiB er en læringsplattform mer enn en informasjonskanal, har underviserne fått ansvar for å legge inn og publisere det faglige materialet i sine emner. På denne måten får de bedre innsikt i Mitt UiB og kan lettere se hvilke muligheter for læring som ligger i systemet. Overgangen til Mitt UiB har gått fint uten større utfordringer. Jo mer underviserne tar i bruk Mitt UiB, jo bedre kjent blir alle ansatte med de mulighetene som ligger i systemet.

Studentene som nå er på 2. studieår og studenter på 3. studieår har gitt uttrykk for at de er mer fornøyd med Mitt UiB enn i side. Det bør likevel nevnes at mengden e-poster studentene mottar på enkelte emner oppfattes som negativt. Mitt UiB er laget slik at studentene kan få varsel på e-post hver gang det legges ut emneinnhold, filer, kunngjøringer eller diskusjoner. Vi har ikke god nok kjennskap til hvordan studentene bruker varsler og heller ikke hvordan de får med seg ny informasjon dersom de slår av disse (det er mulig å endre/slå av varsler, men dette gjelder i så fall alle emner). Ansatte må derfor tenke gjennom hva vi informerer om og hvordan/hvor, slik at viktig informasjon ikke drukner i mengder av mindre relevant informasjon.

I Mitt UiB kan ikke studentene være anonyme i diskusjoner. I noen emner har det gjort at den digitale diskusjonsdeltakelsen fra studentene har sunket, og noen emneansvarlige har derfor valgt å fortsatt benytte Edublogs. Problemstillingen er meldt videre til DigUiB. Det er uheldig at studentene må forholde seg til flere digitale læringsplattformer, og fakultetet håper studentene vil venne seg til diskusjonsmulighetene i Mitt UiB.

1.3.3 Evalueringspanel

Fakultetet har tidligere etablert et evalueringspanel bestående av to studenter, professor Rune Krumsvik fra institutt for pedagogikk, Dragefjellet lærings- og formidlingssenter og representanter fra administrasjonen. Panelets oppgave har vært å evaluere og gi råd for videre utvikling av den digitale satsningen på utdanningsiden. Panelet har hatt et møte i vår der et bredt utvalg av digitalisert materiale til undervisning ble gjennomgått.

I forbindelse med prosjektet «Bedre språk, bedre jurister» vil evalueringspanelet fungere som en referansegruppe for prosjektet med en litt annen sammensetning; studiedekan, professor Krumsvik og to studentrepresentanter (som er arbeidsgruppeledere og som sitter i JSU).

1.3.4 Studiekvalitetsseminar

Fakultetet arrangerte studiekvalitetsseminar i januar 2017. Seminaret var et arbeidsseminar for de emneansvarlige på studiets fire første år sammen med relevante personer fra studieseksjonen, ledelsen og eksterne ressurspersoner. Deltakerne begynte forberedelsene i forkant av studiekvalitetsseminaret, og det ble arrangert workshop for de emneansvarlige som skulle delta høsten 2016.

Seminaret ble arrangert for å gi emneansvarlige drahjelp til å utarbeide digitale elementer i emnene sine – det være seg filmsnutter, utvikling av vurderingsformer eller nye måter å ta i bruk Mitt UiB for å understøtte og videreutvikle emnene.

Seminaret blir fulgt opp utover våren med studieårsvise møter og oppfølging av emneansvarlige som ønsker å utvikle emnene sine ved hjelp av digitale verktøy.

1.4 Godkjenning og oppfølging av sensorer og tildeling av oppdrag

Studiedekanen og studieseksjonen utarbeidet og implementerte våren 2016 nye retningslinjer for godkjenning av sensorer og undervisere med det formål å kvalitetssikre våre sensorer gjennom å spisse de formelle kravene vi stiller til dem. Kravet om minimum to års arbeidserfaring, m.v. for å bli sensor ved fakultetet, gikk fra å være praksis til å bli formalisert, og det ble dessuten presisert at søkers samlede karakterbilde vil inngå som en del av vurderingen. Videre ble ansvarsfordelingen hva angår rekruttering av undervisere tydeliggjort, og nytt skriftlig materiale til sensorene utarbeidet.

I årsplanen ble det formidlet et ønske om å gi våre sensorer tettere og mer spesifisert oppfølging, deriblant ved bruk av vårt eksterne nyhetsbrev. Studieseksjonen har planer om å lage et eget nyhetsbrev for sensorene, men grunnet diverse uforutsette omstendigheter har vi ikke hatt kapasitet til å få dette på plass. Det samme gjelder også studieseksjonens planer om å opprette en egen nettside for sensorer, der det meste av nødvendig informasjon som ellers blir formidlet via sensorbrev o.l. skal være tilgjengelig. Intensjonen er imidlertid at sensornettsiden skal bli en realitet i løpet av 2017.

1.5 Kvalitetssikring av sensur/klagesensur

Fakultetet har siden innføring av blindsensur fra høstsemesteret 2014 revidert arbeidsform to ganger for å sikre god kvalitet i sensurarbeidet. Tiltakene som ble iverksatt høsten 2015 ble videreført i 2016, og det ble også satt i gang et arbeid med systematisk erfaringsinnhenting, både fra emneansvarlige og fra klagesensorer.

Det vises til årsrapporten fra 2015 for nærmere beskrivelse av tiltakene:

- Informasjon til klagesensorene
- Fordeling av de påklagete besvarelsene mellom klagesensorene
- Sikre erfaringsoverføring fra ordinær sensur til klagesensur
- Eksempelbesvarelser
- Nivåkontroll i klagesensuren

Videre vises det til sak 52/15-3 i studieutvalget 25. august 2015 og sak 64/15-4 den 29. september for drøftelser rundt utviklingen av tiltakene.

Det føres nøye statistikk over utfallet av klagesaksbehandlingen, og de iverksatte tiltakene for kvalitetssikring av klagesensuren vil evalueres i løpet av våren 2017. De emneansvarlige skal involveres i denne prosessen. Fakultetet har, i samarbeid med de juridiske fakultetene ved UiT og UiO, for øvrig sendt en anmodning til Kunnskapsdepartementet om revurdering av ordningen med blind klagesensur. Departementet har inntil nå ikke vært villig å si noe annet enn at de erkjenner å ha mottatt brevet, og at de ville vente med å svare på det til stortingsmeldingen om studiekvalitet var levert.

1.6 Spesialemner

Fakultetsstyret fikk høsten 2015 en oversikt over utfordringene som knytter seg til administrasjonen av fakultetets spesialemner. I kjølvannet av dette har studiedekanen sammen med studieseksjonen i løpet av våren 2016 startet en gjennomgang av nøkkeldata i emnebeskrivelsene, altså materielle og formelle forhold som har betydning for driften av emnene, og det er foretatt noen justeringer. Arbeidet ble lagt på is mens studiedekanen hadde permisjon høsten 2016, men gjenopptas våren 2017.

Studiedekanen har i løpet av våren 2016 hatt møter med de emneansvarlige for høstemnene. Betydningen av å overholde frister for å sikre tilfredsstillende drift av emnene har blitt særlig kommunisert, og tiltaket har hatt positiv effekt og lettet det administrative arbeidet.

Studiedekanen har også satt i gang en gjennomgang av spesialemneporteføljen, og flere emner har allerede blitt lagt ned. Vi har lagt ned følgende spesialemner fra og med V14:

JUS258-2-A Konkurranserett (sist H16)

JUS259-2-A Internasjonal privatrett ligger «på is» itv

JUS263-2-A Børs- og verdipapirrett (sist V14)

JUS274-2-A Comparative Company Law and Economics (sist V16)

JUS275-2-A Terrorism in International and European Criminal Law ligger «på is» inntil videre

JUS279-2-A Transnational Commercial Law I (sist V15)

JUS279-2-B Transnational Commercial Law II (sist V15)

I tillegg har emneansvarlige for JUS250-2-A Velferdsrett og JUS250-2-B Autonomi og tvang i helse- og sosialektoren stilt seg positiv til å se på muligheten for å slå sammen de to emnene.

Det er også snakk om ytterligere kutt og/eller sammenslåinger i 2018, og det er innført stopp i opprettelsen av nye spesialemer inntil videre. Det tas sikte på å formulere nye prinsipper for opprettelse og nedleggelse av spesialemer, og det vil først være etter at disse er vedtatt av fakultetsstyret at det igjen vil bli åpnet for å opprette nye spesialemer. Det tas sikte på at disse prinsippene skal forelegges styret i løpet av 2017, og helst i løpet av vårsemesteret 2017.

I styresak 78/16 redegjøres det i mer detalj for dagens status, og det er også fremlagt tall fra siste år.

Arbeidet med gjennomgang av spesialemerporteføljen tas også opp igjen våren 2017. Dette vil bringe på det rene hvilke tiltak som kan sikre en bedre utnyttelse av ressursene, om det kan være grunnlag for andre former for omstrukturering av emneporteføljen, og om undervisningen på spesialemerne har den dybde som forventes av emner på masternivå.

1.7 Masteroppgave

Læringsmålene samt veileder- og sensorinstrukser er nå i godt innarbeidet drift på alle tre fakultetene.

Vi arbeider fortsatt med sensur og bruken av karakterskalaen; karakterstatistikk rapporteres til studieutvalget og fakultetsstyret to ganger/år. Vi kan ikke si oss fornøyd med resultatene til nå. UHRs karakterundersøkelse i 2015 omfattet masteroppgaver på de juridiske fakultetene, og vi fikk gode tilbakemeldinger spesifikt til fellesprosjektet. UHR er imidlertid enig i at vi fortsatt har en vei å gå, og presenterte et knippe forslag til ytterligere tiltak. Vårt eget studieutvalg har foreslått at nasjonalt fakultetsmøte ser på mulighetene for å samordne en felles «sensorpool» for å sikre at sensuren i alle fall er lik på de tre fakultetene.

Studieutvalget fikk en statusrapport for fellesprosjektet mellom de tre juridiske fakultetene i mars 2016: Alle tre har iverksatt (sin versjon av) de nye læringsmålene, veiledning til veiledere og sensorer. UiT og UiB har nye karakterbeskrivelser, mens UiO beholder de generelle uten tilføyelser.

Ved UiB har vi utarbeidet og tatt i bruk et nytt sensorbrev for JUS399 Masteroppgave (30 sp) som er behandlet i SU og styret. Sensorbrevet tar opp de endringene som følge av fellesprosjektet.

Etter planen skal 11 studenter levere 60 sp masteroppgave (JUS398 Masteroppgave) våren 2017, og fem av studentene har fått stipend i studieåret 2016/2017. To studenter har mottatt stipend fra GOVLAND-prosjektet, én student skriver oppgave om klimarett med stipendmidler tildelt fra Sparebanken Vests Allmenntilgittige fond og to studenter har fått stipend fra forskergruppen i sivilprosess.

Våren 2016 leverte 177 studenter masteroppgave på 30 studiepoeng (JUS399), og høsten 2016 leverte 103.

1.8 Emneansvar

En helhetlig gjennomgang av godskrivingssatsene for emneansvaret vil være nært knyttet til prosessen med å utvikle evalueringen av emnene, samt utviklingen av digital teknologi og alternative vurderings- og undervisningsformer. Dette arbeidet vil begynne før sommeren 2017.

Gjeldende godskrivingssatser vil bli gjort tilgjengelig i ansattwikien i løpet av mars.

2. Læringsmiljøtiltak

2.1 Internt opplæringstilbud for ansatte i studieseksjonen

Studieseksjonen og DigUiBs prosjektgruppe for Digital eksamen var vertskap for et studieadministrativt erfaringsseminar om digital eksamen for hele UiB i mars 2016. I juni 2016 var studieseksjonen ved seksjonssjef teknisk arrangør for det første studieadministrative seminaret for hele UiB.

Internt ved fakultetet har vi hatt mest fokus på å lære opp nye medarbeidere, utvikle opplæringsprogram for nyansatte, overføring av kunnskap og kompetanse mellom medarbeidere og kvalitetsheving av eksisterende rutine- og prosessbeskrivelser og maler. Vi arrangerte et internt kurs i wikiarbeid i høst og har arbeidet systematisk med utviklingen av kurs og erfaringsutveksling på flere områder for vinteren 2016/2017. Det er også flere av seksjonens medarbeidere som bidrar inn i sentrale prosjekter og prosesser ved UiB. Det opprettes stadig nye fagspissede studieadministrative nettverk og arbeidsgrupper ved UiB der vi er representert.

2.2 Studentmottak for nye studenter som starter direkte på 2., 3. og 4. studieår

Antall studenter som begynner rett på 2., 3. og 4. studieår øker stadig, og studieseksjonen har sammen med faglig ledelse jobbet med utvikling og tilrettelegging av mottaket for denne gruppen. Høsten 2015 ble det bestemt at nye studenter på 3. og 4. studieår skulle ha egne faddergrupper, og dette ble – i samarbeid med Juristforeningen – videreført i år.

Årets nyskapning var egne informasjonsmøter for studenter som ikke begynner rett på 1. studieår. Formålet var primært å gi alle studentene bedre tilpasset informasjon, og dermed en enklere studiestart. Møtet som var planlagt for de som skulle begynne på 3. studieår ble imidlertid avlyst i siste liten, da det viste seg at det kun ville møte tre studenter. Disse studentene deltok derfor på møtet for 4. studieår, men mye av informasjonen som ble gitt på dette møtet opplevdes nok ikke som veldig relevant for disse. Vi vil derfor planlegge et eget møte for denne studentgruppen neste år.

Høstens semesterregistrering ble i hovedsak gjennomført via mobiltelefon og var tilpasset de ulike studentkategoriene, med en egen registreringsstasjon for 3. og 4. studieår. Dette forenklet registreringsprosessen betraktelig, og vil gjentas i 2017. Fakultetets tidlige saksbehandling av innpass-saker gjør at disse studentene har en komplett utdanningsplan når de begynner, og dette er et absolutt pluss for studentene (og studieseksjonen).

Semesterstart 2016 ble bl.a. evaluert via elektronisk spørreskjema til studentene. Hovedtendensen blant respondentene så ut til å være at et eget opplegg for 3. og 4.årsstudentene var et positivt tiltak.

Alle resultatene vil gjennomgåas nøye i forbindelse med planleggingen av neste års semesterstart, slik at vi kan få justert og tilpasset opplegget der det måtte være nødvendig.

2.3 Arbeidsgruppeledere

Vi har videreført kollegaveiledning som obligatorisk element i emnet JUS329 Universitetspedagogisk rettleiing etter gode evalueringer fra fjorårets kull. Vi vil også fortsette samarbeidet med universitetspedagogikkmiljøet i gjennomføringen våren 2017.

I 2016 har vi fortsatt å utvikle oppfølgingen og opplæringen av arbeidsgruppelederne. Høsten 2016 har vi også involvert tidligere arbeidsgruppeledere i utarbeidingen av opplæringen.

Førsteamanuensis Ivar Nordmo fra institutt for pedagogikk har bidratt i år, i samarbeid med erfarne arbeidsgruppeledere. Hans Christian Farsethås fra Akademisk skrivesenter ved UiB har også hatt en økt med de nye arbeidsgruppelederne, og dette samarbeidet ønsker fakultetet å videreutvikle også på andre prosjekt. Opplæringen i høst har gitt mer rom for aktiv deltakelse, og vi har fått gode tilbakemeldinger på opplegget fra deltakerne.

I undersøkelser om frafall og i pedagogisk litteratur, ser man at det er de første ukene av det første semesteret som er kritiske for å hindre at ferske studenter slutter. Vi har i prosjektet «Bedre språk, bedre jurister» sett en mulighet for å i større grad bruke arbeidsgruppelederne i oppfølgingen av førsteårsstudentene de første ukene av studiet.

Den såkalte «bli-kjent»-samlingen forskyves til august, og vi vil videreutvikle innholdet i samlingen, bl.a. ved å la oss inspirere av informasjonsuken «På veg» som de arrangerer ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. I denne uken får de ferske realfagsstudentene hjelp til å planlegge studietiden sin ved å se på karrieremuligheter, studievaner etc. og slik inspirere og hjelpe dem til å sette seg klare mål for studiene.

2.4 Integrering av de innreisende studentene

Etter innføringen av kravet om obligatorisk engelskspråklig spesialemne i mastergraden i rettsvitenskap for studentene som ikke reiser på utveksling, oppfordret studiedekanen alle emneansvarlige på de engelske spesialemnene å legge til rette for samarbeid og informasjonsutveksling på tvers av studentgrupper/nasjonaliteter for å sikre bedre integrering og læringsutbytte.

Etter å ha mottatt de første tilbakemeldingene gjennom høstens emneevalueringer, er det tydelig at det har hatt en klar positiv effekt på studentenes læringsutbytte i emner hvor foreleserne har oppmuntret til og lagt til rette for samarbeid og diskusjoner på tvers av studentgrupper/nasjonaliteter.

Tiltaket har høstet positiv oppmerksomhet i Meld. St. 16 Kultur for kvalitet i høyere utdanning som ble publisert i januar 2017. Opplegget har også har vakt positiv interesse blant flere av fakultetets internasjonale partnere. De ser verdien av tiltaket for studentene de sender på utveksling til UiB, og ser den positive effekten dette potensielt vil ha for studentene sine, selv om de kanskje ikke har mulighet til å innføre samme ordning for sine studenter lokalt.

3. Evaluering

Ny matrise for emneevalueringen som følger UiBs studiekvalitetssystem er vedtatt.² Ved å gå over til en treårig syklus for emneevaluering gis det rom for en mer dyptgående evaluering av emnene, og i dette arbeidet kan det være aktuelt å trekke inn både kollegaer, studenter og eksterne ressurspersoner. Studiedekanen vil i samarbeid med studieseksjonen og emneansvarlige utvikle innholdet i denne evalueringen i løpet av 2017.

Vi vil også se på form og innhold i referansegruppemøtene i løpet av våren. Vi ønsker bl.a. mer tilbakemelding på digitale element i emnene etter hvert som dette tas i bruk i større utstrekning.

Fakultetets programsensorer har vært involvert i et seminar i høst som bl.a. hadde emneevaluering som tema. Programsensorene deltok også på studiekvalitetsseminaret i januar, og de har nå et godt grunnlag for videre arbeid.

Matrisen for emneevaluering er fastsatt, og iverksatt for så vidt gjelder at «forenklet evaluering i mellomliggende år». Vi har ennå ikke kommet til den første forekomsten av «hvert tredje år». I bakgrunnen har vi en prosess for å samle momenter som bør inngå i evalueringen, denne prosessen ventes å bidra til at evalueringen blir et offensivt kvalitetsverktøy.

Se også punkt 8.2. *Digital evaluering.*

4. Etter- og videreutdanning

Fakultetet tilbyr kun ett etter- og videreutdanningsemne i 2016, JUR601 Innføring i jus for næringslivet.

Gjennomføringen av JUR601 har vært svært vellykket i høst, og tilbakemeldingene fra studentene har vært positive. Emneansvarlig har brukt mye ressurser på å utvikle et godt og pedagogisk gjennomtenkt emne, og har i stor grad tatt i bruk mulighetene som ligger i Mitt UiB. Forelesningene har vært strømmet direkte og tatt opp og gjort tilgjengelig. Studentene har selv også vært aktive på siden i Mitt UiB. Erfaringene fra dette emnet er formidlet til de andre fagmiljøene ved UiB som arrangerer kurs for Addisco og dette har resultert i tildeling av midler til digital utvikling hos Norgesuniversitetet (se punkt 8.4).

Fredag 9. september ble alumnusdagen avholdt for tredje år på rad, med ca. 90 alumner til stede.

Fakultetet inviterte til et interessant faglig program med foredrag fra fakultetet ansatte, kommuneadvokaten, Inventura AS, Advokatfirmaet Kyrre og Finansforbundet, etterfulgt av god mat og drikke i vrimlearealet, med fest på Fjøsset i studentregi som avslutning på kvelden.

Som i de to foregående årene var Advokatforeningen medarrangør, og alumnus som er medlemmer fikk godkjent seminaret som etterutdanning. Fakultetet og Advokatforeningen er innstilt på å fortsette med et alumnusdagskonsept som nå er blitt en tradisjon.

² Sak 37/16 i Studieutvalget 24.05.16

5. Internasjonalisering

5.1 Implementering og evaluering av JUS134-Kina

Våren 2016 deltok ti studenter fra Bergen på Chinese Law Summer Program ved Renmin University School of Law. Sommeprogrammet er en del av emnet JUS134-Kina Rettshistorie og komparativ rett med særskilt fokus på kinesisk rettskultur. I evalueringen av kurset kom studentene med nyttige merknader og forslag til forbedringer (bl.a. om undervisning- og eksamensform). På bakgrunn av disse tilbakemeldingene ble det blant annet gjort endringer i emnebeskrivelsen for JUS134-Kina som vil få virkning fra og med våren 2017.

Studentenes rapporter om andre forhold enn undervisning og eksamen, bl.a. informasjon og tips om et opphold i Beijing og deres erfaringer, er publisert på fakultetets nettsider.

Det er oppnådd enighet mellom Renmin University School of Law, Indiana University og fakultetet i Bergen om å sende 15 studenter til programmet i 2017. I oktober 2016 ble det holdt et nytt informasjonsmøte om JUS134-Kina og sommerprogrammet for 2017. Professor Tom Wilson fra Indiana University deltok på informasjonsmøtet.

Bergen Konfutse Institutt bidro med økonomisk støtte til studentene som deltok på sommerprogrammet i Beijing i 2016. Bergen Konfutse Institutt har også utviklet et kurs i kinesisk språk og kultur som avholdes i perioden januar til april 2017. Studentene som deltar på dette kurset, og som tar den avsluttende testen, blir gitt økonomisk støtte til deltagelsen i sommerprogrammet.

5.2 Kombinasjon av studier og praksis i Kina

Semesterprogrammet i kinesisk rett, hvor studier hos våre partneruniversiteter kombineres med traineeopphold hos norske eller internasjonale bedrifter og organisasjoner i Kina, tilbys for første gang i vårsemesteret 2017. Som et ledd i realiseringen av dette programmet ble emnet JUS334 Chinese Law Clinical Programme opprettet, og emnebeskrivelsen publisert i løpet av høstsemesteret 2016. Ni studenter skal gjennomføre programmet våren 2017. Studentene skal skrive en praksisrapport etter endt traineeopphold, og bestått rapport gir 10 studiepoeng.

I løpet av høstsemesteret 2016 har studiedekan og studieseksjonen vært i dialog med både partneruniversitetene og arbeidsgiverne for å fastlegge detaljer rundt studier og praksisopphold. Det er utarbeidet en Learning Agreement som nedfeller formålet med, og det nærmere innholdet i, traineeoppholdet.

Bergen Konfutse Institutt har utviklet et femukers kurs i kinesisk språk og kultur som ble gjennomført januar-februar 2017, med avsluttende test i februar. Deltagelsen i dette kurset er obligatorisk. Studentene reiser til Beijing eller Shanghai i februar 2017. Det er allerede opprettet kontakt mellom studenter og arbeidsgivere, og utplasseringen hos arbeidsgiverne i Beijing og Shanghai vil skje parallelt med universitetsstudiene. Studentene vil i løpet av praksisperioden bli fulgt opp av representanter fra fakultetet.

5.3 Implementering av obligatorisk engelskspråklig spesialemne – internasjonalisering hjemme

Fakultetets langsiktige ambisjon er å opprette ytterligere to spesialemner i kinesisk rett, i tillegg til det allerede etablerte introduksjonskurset. Disse nye emnene skal gi rom for dypdykk i utvalgte forretningsjuridiske emner av særlig relevans for norsk næringsliv. Undervisningen skal gis av professorer fra våre partneruniversiteter i Kina. Da vil fakultetet kunne tilby et helt semesterstudium i kinesisk rett, og dette vurderes som strategisk viktig. Opprettelsen av disse spesialemnene vil først kunne skje etter at det igjen åpnes for å etablere nye spesialemner ved fakultetet.

Hovedformålet med kravet om engelskspråklig emne er å sikre at studentene som ikke velger utveksling som del av graden, også utvikler både språkkompetanse og interkulturelle ferdigheter.

Emneevalueringene etter det første semesteret med obligatorisk engelsk emne viser at der kursansvarlig legger til rette for diskusjon og utveksling av informasjon på tvers av nasjonaliteter, opplever studentene økt læringsutbytte. Dette er helt i tråd med målet om at studentene som ikke reiser ut likevel har mulighet til å utvikle interkulturelle ferdigheter og oppnå et mer internasjonalt perspektiv innen juridiske spørsmål.

5.4 Tiltak for å heve kvaliteten og læringsutbyttet ved utveksling

Studiedekanen og studieseksjonen arbeider kontinuerlig med å heve kvaliteten på utvekslingstilbudet. I vårsemesteret 2016, ble det vedtatt en reglementsendring i § 5-1 for å tydeliggjøre hvilket nivå emner tatt i utlandet må være på for å kunne forhåndsgodkjennes og deretter godskrives i inn graden. Som hovedregel kan bare emner på masternivå godkjennes. Det er også innført begrensninger i adgangen til å ta ikke-juridiske emner.

6. Dragefjellet lærings- og formidlingssenter

Senteret er ledet av visedekan for digitalisering, har én fast ansatt digital produksjonsmedarbeider og engasjerer ellers eksterne medarbeidere når det er behov. Senteret skal være fakultets spydspiss når det gjelder digital formidling innen undervisning og forskning, og har også tatt på seg oppdrag fra fagmiljø utenfor fakultetet.

6.1 Filming av forelesninger

Videoopptak av forelesninger er forsøkt gjort automatisk i stadig større grad, for å frigjøre ressurser til andre oppgaver. Selv om vi fremdeles må redigere opptakene i etterkant, gjøres de fleste opptakene nå automatisk, noe som er arbeidsbesparende.

Fra 2017 er det mulig å foreta automatiske opptak av de fleste spesialemner ved at det er installert nytt utstyr for videoopptak i seminarrom 2, der mesteparten av undervisningen i slike emner foregår.

6.2 Faglige tilpassede presentasjoner

I 2016 er det laget faglige tilpassede presentasjoner i form av videoopptak i EXFAC, Forvaltningsrett I, Kontraktsrett II, JUS133 og JUS134.

I EXFAC har både de emneansvarlige og andre fagpersoner blitt involvert i en rekke ulike introduksjonsvideoer til emnet.

I forbindelse med Forvaltningsrett I er det laget en egen video om kommentering av arbeidsoppgaver hvor tekst, grafikk og animasjoner er integrert i en samtale mellom to vitenskapelig ansatte.

I Kontraktsrett II ble det gitt tips til studentene i forkant av eksamen, samtidig som enkelte utvalgte emner ble gjennomgått i en diskusjon mellom emneansvarlig og en annen underviser.

I JUS133 Rettskilde- og metodelære ble det i 2016 publisert en metodediskusjon mellom Knut Tande og Jørn Øyrehagen Sunde, filmet under en biltur på vei til et opptak knyttet til Landslovsprosjektet.

Den største videoproduksjonen knytter seg nettopp til Landslovsprosjektet, hvor det er laget omfattende presentasjoner av forskningstematikken og forskningsfunn. Disse opptakene er også brukt i undervisningen til JUS134 Rettshistorie og komparativ rett.

Fra november 2016 vil de emneansvarlige mer systematisk bli tilbudt opptak i fakultetets nye studio. Dette vil trolig øke produksjonen av faglig tilpassede opptak betydelig sammenliknet tidligere. Vi har så langt produsert noen introduksjonsvideoer til undervisningsemner og noen presentasjoner av forskningsprosjekter i studio. Tilgangen til studio har gjort slike produksjoner vesentlig mer effektive enn før.

6.3 Filming av emnepresentasjoner

Filming av emnepresentasjoner har ikke vært et prioritert område i 2016.

Det er likevel laget en video som forklarer de faglige forbindelseslinjene mellom emnene JUS133 Metode- og rettskildelære og JUS134 Rettshistorie og komparativ rett. I tillegg har det blitt laget en video som presenterte emnet Konfliktmekling og God forvaltningsskikk for studentene.

Også dette arbeidet vil kunne gjøres mer systematisk med fakultetets nye studio. Det er også planlagt å gjøre opptak som presenterer fakultetets tilbud til internasjonale studenter.

6.4 Tverrfaglighet

Senterets oppdrag for andre fagmiljø ved UiB har vist at det digitale mediet kan være gunstig for å starte opp tverrfaglige diskusjoner, og for å opprette møteplasser for faglig diskurs som ellers ikke ville eksistert. Senteret vil utforske videre mulighetene dette kan gi.

6.5 Oppdrag for andre fagmiljø

Lærings- og formidlingssenterets utstyr og kompetanse har vist seg å være svært attraktivt for andre fagmiljø. Vi samarbeider kontinuerlig med kommunikasjonsavdelingen, og påtar oss oppdrag som kommunikasjonsavdelingen ikke har kapasitet til å ta på seg. Vi har gjort oppdrag for Humanistisk fakultet og for Medisinsk-odontologisk fakultet, i tillegg til å gjøre opptak i forbindelse med Holbergprisen. Oppdragene gir lærings- og formidlingssenteret viktige erfaringer, og genererer også inntekter gjennom internfakturering mellom fakultetene

6.6 Filming av disputaser

Det har foreligget et dekanvedtak om å undersøke mulighetene for opptak av disputaser, forutsatt samtykke fra de involverte. Manglende mulighet for å gjøre videoopptak av god kvalitet, usikkerhet med hensyn til hvordan slike videoopptak eventuelt kan brukes, samt risiko for at videoopptak virker negativt inn på gjennomføringen av disputasen, har imidlertid ledet til at de aktuelle planene er lagt på is.

7. Andre tiltak

7.1 Lærlingeordning

Som et bidrag til UiB sitt «lærlingeløft» tok Det juridiske fakultet, som beskrevet i årsplanen, høsten 2016 inn to lærlinger i kontor- og administrasjonsfag.

Lærlingene er tilknyttet hver sin seksjon, én til studieseksjonen og én til forsknings- og stabsseksjonen. Det er utarbeidet detaljerte læreplaner for begge lærlingene, som skal være ved fakultetet i to år. Lærlingen har en kontaktperson som også er fagansvarlig, og det avholdes ukentlige veiledningssamtaler.

Det er nå avgjort at de ikke skal bytte seksjon etter det første året, slik det opprinnelig var tenkt. Forsknings- og stabsseksjonen vil imidlertid ha en viktig rolle for å sikre at studieseksjonen sin lærling får oppfylt samtlige lærings- og kompetansemål³. På samme måte vil studieseksjonen sørge for at den andre lærlingen får opplæring som ikke kan dekkes av den seksjonen han tilhører. Seksjonene jobber nå sammen om å planlegge mer langsiktige oppgaver som dekker flere lærings- og kompetansemål, og som lærlingene kan samarbeide tett om.

Studieseksjonen har integrert sin lærling i så mange arbeidsfelt⁴ som mulig, og hun har også fått god tilknytning til Informasjonssenteret.

7.2 Administrativ effektivisering, kvalitetsutvikling og forenkling

Studieseksjonen vil fortsette sitt kontinuerlige arbeid med å effektivisere, forbedre og forenkle prosesser og rutiner lokalt, og bidra til administrativ erfaringsutveksling ved hele UiB gjennom de mange fora vi er medlem av.

Det kan nevnes at fakultetet er med i et pilotprosjekt om Erasmus without papers, som dreier seg om å gå fra godkjenning og signatur av Learning Agreement på papir til elektronisk versjon av Learning Agreement (en kontrakt mellom studenten som skal på utveksling, partneruniversitet og fakultetet om hvilke fag som skal tas og godkjennes). Det implementeres for studenter fra fakultetet som skal på utveksling på vårsemesteret 2017. Pilotprosjektet har foreløpig noen "barnesykdommer" fordi plattformen fortsatt er under utvikling men det vil trolig bidra til effektivisering av det administrative arbeidet rundt det for de internasjonale koordinatorene ved fakultetet.

I tillegg kan det nevnes at fakultetet i det siste året har gått for en omlegging av veiledning om utveksling. Det tilbys ikke lenger individuelle veiledningstimer, men veilederne er tilgjengelige oftere og for flere studenter med den nye ordningen der de kan treffes en gang i uken. Ved større pågang rundt søknadsfrist settes det opp flere forekomster av veiledning.

For videre effektivisering av saksbehandling rundt utveksling, skal digital post i større grad brukes for utsending av vedtak om forhånds- og endelig godkjenning via ePhorte.

Seksjonen bidrar inn i sentrale effektiviseringsprosjekt ved UiB: Nestleder i studieseksjonen er medlem av ressurs-gruppen i UiB sitt sentrale effektiviseringsprosjekt #ORG2022.

³ Økonomi og HR er for eksempel områder som vil være vanskelige å dekke i studieseksjonen

⁴ Eksamens-, informasjons- og registreringsarbeid, forsendelser, selvstendige vakter i fakultetets infosenter, større og mindre forefallende administrativt arbeid

8. Utvikling som har skjedd utover tiltakene nedfelt i årsplanen

8.1 Honorarskjema

Våren 2016 ble det klart at man måtte operere med to ulike hovedtariffavtaler⁵, og det oppstod dermed et behov for å innhente sensorenes fagforeningstilhørighet for å kunne utbetale riktig honorar. Studieseksjonen utførte da et større arbeid for å forenkle honorarprosessen, og honorarskjemaet i papir er nå erstattet av en digital løsning som har mange fordeler.

Den studieårsansvarlige slipper å holde oversikt over fagforeningstilhørighet og ulike satser – beregningene av honorar skjer nå automatisk. Koder, analysenumre o.l. er integrert i skjemaet, og behandlingstid i studieseksjonen er kuttet. Sensorene får umiddelbart kvittering (arbeidsavtale) når de sender skjemaet, og potensielt kan ventetiden for utbetaling bli kortere. Den totale arbeidsmengden knyttet til honorar vil gå ned for både studiesjef, studieårsansvarlige og HR.

Løsningen ble først implementert på de ordinære emnene på 1. – 4. studieår, men er nå også innført på klagesensur, masteroppgave og spesialemer. Ordningen fungerer fint for alle involverte parter, og vil så snart tiden tillater det også bli innført på andre emner.

8.2 Digital evaluering

Som nevnt i punkt 3 vedtok fakultetets studieutvalg i mai 2016 en ny syklus for emneevaluering av ved Det juridiske fakultet, som blant annet innebærer at hvert emne blir evaluert hvert tredje år i stedet for hvert år. Fakultetet ønsker likevel gi studentene mulighet til å gi umiddelbare tilbakemeldinger på emner de tar, slik at vi kan gjøre justeringer der det måtte være nødvendig. Dette har vi søkt å løse ved at emneansvarlige som ønsker det kan avholde referansegruppemøter også utenom det som er nedfelt i evalueringssyklusen, og ved å innføre digital evaluering de semestrene et emne ikke skal evalueres fullt ut. Denne evalueringen gjøres via et digitalt skjema der studentene kan gi sine innspill. Lenken blir gjort tilgjengelig via Mitt UiB, skjemaet publiseres noen dager før eksamen og forblir aktivt i halvannen til to uker.

Hvor mange som vil benytte seg av muligheten er det for tidlig til å si så mye om, men på den digitale evalueringen av JUS124 Tingsrett høsten 2016 kom det 82 tilbakemeldinger fra studentene. På de spesialemnene man har fått tilbakemeldinger på har det vært mellom to og ni studenter som har svart.

8.3 Prosjektsøknader til Norgesuniversitetet

Norgesuniversitetet er et forvaltningsorgan under Kunnskapsdepartementet som bl.a. fremmer utvikling og bruk av teknologi for læring og fleksibel utdanning ved å finansiere utviklingsprosjekter ved universiteter og høyskoler. I vår lyste de ut prosjektmidler for prosjekter med oppstart i 2017, og som varer i inntil to år. Midlene skal gå til prosjekter innenfor tre innsatsområder:

- Aktiv læring
- Digitale læringsformer for arbeidslivet
- Digital vurdering

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/hta-2016-2018/id696502/>

Fakultetet sendte tre prosjektsøknader høsten 2016 i konkurranse med 56 andre søknader fordelt på 20 institusjoner:

På oppdrag fra Addisco ble det søkt om midler til prosjektet «Firenighet – tre emner i ny pedagogisk modell for arbeidslivspartner». Prosjektet skal utvikles i samarbeid med institutt for samfunnspsykologi og institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap. Prosjektet innebærer at emner på institutt for samfunnspsykologi og institutt for administrasjon og organisasjonsvitenskap skal legges opp etter modell av JUR601 Innføring i JUS for næringslivet.

Kjernen i prosjektet «Juridiske resonneringsstrukturer» er å lage en film på 70 min. som skal vise frem og forklare juristers grunnleggende resonneringsstrukturer de siste 1000 år.

«Bedre språk, bedre jurister» er et skrivekurs for førsteårsstudentene våre. Kurset legges til tidlig i det første semesteret av studiet. Deretter skal kurset følge studentene på 1. studieår gjennom studieåret. I tillegg skal alle emnene på 1. studieår implementere et særlig fokus på det språklige. Prosjektet legger også til rette for at arbeidsgruppelederne skal inn på et tidligere tidspunkt for å gi bedre trivsel, bedre læringsutbytte og mindre frafall (se punkt 2.3).

«Firenighet – tre emner i ny pedagogisk modell for arbeidslivspartner» ble tildelt 300.000,-

«Bedre språk, bedre jurister» ble tildelt 700.000, -

8.4 Dokumentasjon av seminarer – internt og eksternt

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter har dokumentert flere seminarer i løpet av sommeren og høsten:

- Debatt om «Lov og litteratur»⁶ arrangert av Fagutvalget for allmenn litteraturvitenskap på Hovedbiblioteket
- BREXIT-seminar ved fakultetet⁷
- Seminar om opphavsrett ved lenking på Internett arrangert ved fakultetet⁸

8.5 Podcast

Dragefjellet lærings- og formidlingssenter har spilt inn podcast om rettshistorie med stipendiatene Brage Thunestvedt Hatløy og Lars August Kvestad.

8.6 UTFORSK-midler fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU)

Våren 2016 utviklet fakultetet sammen med Renmin University School of Law en felles søknad til SIU om delfinansiering av en rekke samarbeidstiltak for perioden 2017 til 2020. Søknaden hadde en økonomisk ramme på like i underkant av 2 millioner kroner, og den ble innvilget fullt ut. Noen av de omsøkte aktivitetene er allerede i gang. Dette gjelder bl. a. forelesningene i europeiske menneskerettigheter ved Renmin som studiedekanen holdt for andre gang våren 2016, og den årlige rundebordskonferansen med PhD-studenter fra de to institusjonene. Av nye tiltak som skal utvikles og iverksettes, er det særlig grunn til å nevne at det planlegges for et Maritime Law Summer Programme ved fakultetet i Bergen for kinesiske studenter, med oppstart enten høsten 2018 eller

⁶ <http://www.uib.no/jur/100709/debatt-lov-og-litteratur>

⁷ <http://www.uib.no/jur/99441/brexit-seminaret-5-juli>

⁸ <http://www.uib.no/jur/101905/opphavsrett-ved-lenking-p%c3%a5-internett>

høsten 2019. Dette programmet utvikles i samarbeid med Maritime Bergen, klyngen for de maritime næringene i Bergensregionen. I tillegg til støtten fra SIU, har dette prosjektet allerede fått innvilget økonomisk støtte på til sammen 550 000 kroner (Hordaland fylkeskommune, Stiftelsen Neptun og Norwegian Hull Club), og vi avventer fortsatt utfallet av flere søknader. SIU har også gitt støtte til en internasjonal konferanse i april 2018 i Beijing med temaet The Role of Courts in Transitional Societies. Denne konferansen er planlagt å være et møtested for dommere og akademikere, men det vil også bli en egen sesjon hvor PhD-studenter skal presentere sine avhandlinger om dette temaet.

Studenter fra Renmin har også mulighet til å få stipend gjennom Erasmus Global Mobility-programmet for studier i ett semester ved Det juridiske fakultet.

8.7 Kontaktreiser

I løpet av 2016 var fakultetet representert under ulike kontaktreiser i utlandet. Disse var utenom de vanlige og etablerte årlige møter som er en del av de ulike fakultetsnettverkene som fakultetet er medlem i.

- India: i mai 2016, reiste en delegasjon fra fakultetet til India, og besøkte en forholdsvis ny partner: National Law University Delhi. Besøket var finansiert av SIU midler som gikk på å organisere et PhD workshop mellom stipendiater fra Bergen og NLUD. I anledning besøket, tok fakultetet initiativ til å presentere Bergen som et potensielt studiested til studenter fra NLUD. Fakultetet har stipendmidler gjennom samme SIU-prosjektet, samt gjennom Erasmus Global Mobilitet programmet som bidrar til at studenter fra India kan studere i ett semester ved fakultetet.

- USA: i september 2016 reiste en delegasjon fra fakultetet til flere institusjoner i USA. Målet var å besøke allerede eksisterende partnere, samt besøke nye og sondere mulighetene for samarbeid rundt studentutveksling. Fakultet besøkte først sin eldste utvekslingspartner, Hamline University som nå er fusjonert til Mitchell|Hamline School of Law. Der ble det blant annet signert fornyelse av studentutvekslingsavtalen, samt ble det tatt opp diskusjon om å gjenopprette en sommerskole i Bergen. Deretter besøkte fakultetet University of California Hastings College of the Law i San Francisco. Besøket ble initiert av en student som fikk opptak på egen hånd på LLM-programmet deres. UC Hastings tok deretter initiativ til å sette i gang en dialog om å inngå en utvekslingsavtale med Bergen. Der ble det signert en avtale om utveksling på LLM-programmet deres. Fakultetet reiste videre til Washington University St Louis, hvor en annen utvekslingsavtale for opptak til deres LLM program ble inngått. Til slutt besøkte fakultetet Fordham University i New York. Der hadde det vært dialog om mulig studentutveksling over flere år. Målet med besøket var å følge dette opp. Fakultetet fikk etterhvert beskjed om at det ikke ville være mulig å inngå en slik avtale pga at universitetet ikke kan møte kravene som fakultetet i Bergen setter (f.eks. bl.a. rabatt på skolepenger).

- Kina: i juni 2016, reiste en delegasjon til Kina og Hong Kong. Fakultetet besøkte sine allerede eksisterende partneruniversitet i Beijing (Renmin University, Peking University, China University of Political Science and Law). Målet med besøket var å opprettholde kontakt med disse, samt kombinere det med PhD-rundebordskonferanse som finner sted ved Renmin University hvert år. Fakultetet besøkte også to potensielle nye partnere i Hong Kong, The Chinese University of Hong

Kong og City University Hong Kong. Der ble det diskutert mulighet for å inngå en studentutvekslingsavtale. Respons var positiv, og fakultetet er per i dag i dialog med disse institusjonene for en mulig avtaleinngåelse. Studiedekanen har dessuten prioritert å holde kontakt med våre samarbeidsuniversiteter i forbindelse med hans opphold i Beijing på grunn av undervisningsoppdrag.

I oktober 2016, reiste en ny delegasjon fra fakultetet til Kina. Denne gangen ble reisen finansiert og organisert av Bergen Konfutse Institutt. Der var også med representant fra Advokatforeningen lokalt og forsker fra Bonn universitet som er med i det ene forskningsprosjektet inkludert i UTFORSK-prosjektet. Delegasjonen besøkte fakultetet sine allerede eksisterende partneruniversitet i Beijing (Renmin University, Peking University) og universitet som man arbeider med å inngå avtale med (Tsinghua University). Planene i prosjektene i UTFORSK-søknaden ble diskutert og det ble lagt grunn for mulig fremtidig forskningssamarbeid. I Shanghai besøkte delegasjonen Det nordiske senteret og Law School på Fudan University. Delegasjonen traff den norske generalkonsulen i Shanghai og var på mottakelse på den norske ambassaden i Beijing. Delegasjonen var også på omvisning hos Hanban (koordinator av Konfutse-instituttene) og traff representanter fra Bergen Konfutse Institutt sine nærmeste universitetspartnere i Beijing.

Fakultetet har også stipendmidler gjennom Erasmus Global Mobilitet programmet som bidrar til at studenter fra Kina kan studere i ett semester ved fakultetet. Disse er blant annet i bruk våren 2017 for studenter fra Renmin University.

9. Rapporterte utdanningsdata for 2016

Fakultetet rapporterer hvert år kvantitative data til Database for statistikk om høgre utdanning (DBH). Et utvalg av de rapporterte dataene følger her for at studieutvalget og fakultetsstyret skal være kjent med nøkkeltall for utdanning ved fakultetet. Også tall for tidligere år er inkludert slik at man kan se utviklingen over tid. Studiepoengsproduksjon, antall ferdige kandidater og antall utvekslingsstudenter er av stor betydning for fakultetets økonomi. Rapporterte data gir grunnlag for budsjett 2 år frem i tid.

9.1 Studenttall

I 2016 var det totalt 2358 registrerte studenter ved fakultetet. 1860 av disse, eller 79 %, var registrert på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap. (det er studenttall i høstsemesteret som rapporteres offisielt).

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Studieprogramnavn	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt	Studenter totalt
Innføring i juridiske emner (EVU)			19		15	25
Integrert masterprogram i rettsvitenskap	1 936	1 928	1 853	1 811	1 852	1 860
Internasjonale programmer og avtaler	88	114	131	113	148	165

Masterstudiet i rettsvitenskap - start høst	1	1				
Planrett (EVU)				25	24	
Poststudierett - Det juridiske fakultet				39	63	88
Særskilt valgemne jus	91	107	100	107	147	155
Toårig masterprogram i rettsvitenskap				30	58	65
Videreutdanning - juridiske emner	53	30	48			
Sum	2 169	2 180	2 151	2 125	2 307	2 358

Kjønnsfordeling

I 2016 var 1226 av de 1860 studentene på det femårige masterprogrammet i rettsvitenskap kvinner. Dette utgjør en kvinneandel på 65,9 %. Tilsvarende er kvinneandelen på det toårige masterprogrammet i rettsvitenskap 73,8 % (48 av 65). Av innreisende utvekslingsstudenter var 70,3 % kvinner (116 av 165). Av det totale antallet studenter ved fakultetet i 2015 (2358) er kvinneandelen på 66,2 %.

Opptak og søkertall for 2016 ble rapportert til fakultetsstyret i sak 79/16.

9.2 Ferdige kandidater

År	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Antall	270	325	345	292	299	332

9.3 Total studiepoengsproduksjon

Tabellen viser oversikt over studiepoengsproduksjon i henhold til studieprogrammet hvor emnet primært tilhører. Studiepoengsproduksjonen er samlet i såkalte studiepoengsenheter som utgjør 60 studiepoeng, altså det en ideell student skal produsere pr studieår.

	2012	2013	2014	2015	2016
Studiepoengsproduksjon i 60 studiepoengsenheter	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)	Studiepoeng produksjon (60 stp. enh.)
Sum egenfinansierte emner uten ph.d.-emner og EVU	1 574,43	1 640,85	1 526,37	1 634,23	1 653,13

9.4 Studiepoengsproduksjon pr student

Beregningen omfatter antall beståtte studiepoeng for hele året delt på gjennomsnittlig antall registrerte studenter for vår- og høstsemesteret det samme året.

	2014	2015	2016
Femårig masterprogram i rettsvitenskap	49,1	50,85	49,42
Toårig masterprogram i rettsvitenskap	40	45,23	45,41
UiB som helhet	42,76	43,64	42,72
Sektoren som helhet	43,31	43,29	42,73

9.5 Karakterfordeling

Karakterer for alle emner i masterstudiet i rettsvitenskap utenom masteroppgaver	A	B	C	D	E	F	totalt
2015	10,35 %	27,04 %	37,59 %	16,81 %	5,8 %	2,41 %	100 %
2016	11,05 %	27,72 %	38,75 %	15,78 %	4,52 %	2,18 %	100 %

Alle karakterer, uavhengig av studentkategori/studienivå utenom masteroppgaver.

Karakterfordeling masteroppgave	A	B	C	D	E	F	totalt
2015	33,45 %	35,19 %	25,44 %	4,88 %	0,70 %	0,35 %	100 %
2016	29,47 %	30,53 %	29,12 %	9,47 %	0,35 %	1,05 %	100 %

Samlet for både JUS399 og JUS398 vår og høst.

9.6 Utvekslingsstudenter

I 2016 var det totalt 411 utvekslingsstudenter ved fakultetet (mot 319 i 2015). Disse fordeler seg på 191 (124) utreisende og 220 (195) innreisende. Det var en markant nedgang i antall utreisende i 2014 og 2015, dette tallet har nå økt og er oppe på samme nivå som i 2013 (192). Vi ser en fortsatt økning i antall innreisende studenter

Tabellen nedenfor viser de samlede utvekslingsstudentene fordelt på inn/ut og type avtaler.

Uttekslingsstudenter	2012			2013			2014			2015			2016		
	inn	ut	Totalt	inn	ut	Totalt	inn	ut	Totalt	inn	ut	Totalt	inn	ut	Totalt
Bilaterale avtaler	9	144	153	12	110	122	21	81	102	34	82	116	31	118	149
EEA Grants/Norway Grants										5		5	1		1

Erasmus	120	53	173	151	60	211	79	21	100						
Erasmus+							45	16	61	152	28	180	180	59	239
Fulbright													1		1
Individbaserte avtaler	1	5	6		10	10		2	2		5	5	1	7	8
Nordplus	2	6	8	4	12	16	8	7	15	4	9	13	6	7	13
Sum	132	208	340	167	192	359	153	127	280	195	124	319	220	191	411

Et flertall av våre utreisende studenter drar på fakultetets og UiB sine bilaterale avtaler, mens det store flertallet av innreisende studenter kommer fra Erasmus-programmet.

10. Studiebarometeret 2016

Studiebarometeret.no viser data fra en nasjonal spørreundersøkelse som blir sendt til over 60 000 studenter hver høst. Oppstart var i 2013.

Studiebarometeret viser studentenes oppfatninger om kvalitet i studieprogrammer ved norske høyskoler og universiteter. Formålet med Studiebarometeret er å styrke arbeidet med kvalitetsutvikling i høyere utdanning og gi nyttig informasjon om studiekvalitet. På Studiebarometeret.no kan du enkelt

- finne studentenes vurderinger av ulike studieprogrammer
- sammenligne resultater mellom ulike studieprogrammer
- se utvikling over tid for et studieprogram

Oppdaterte resultater publiseres i portalen i februar hvert år. Studiebarometeret er initiert av Kunnskapsdepartementet og utføres av NOKUT.

Tabellene nedenfor er sammenstilt av Studieadministrativ avdeling, UiB.

Universitetet i Bergen – indekser pr fakultet 2016

Hovedområde/overordnet tilfredshet	HF	JU	MN	MOF	PS	SV	UiB	Nasjonalt
Digitalisering	3,39	3,86	3,67	3,75	3,71	3,73	3,70	3,80
Eget læringsutbytte	3,55	3,73	3,65	3,65	3,70	3,60	3,65	3,70
Eksamens- og vurderingsformer	3,83	3,93	3,78	3,28	3,93	3,78	3,76	3,90
Engasjement og sammenheng	3,96	4,27	4,06	4,06	4,00	3,85	4,04	3,90
Forventning	3,83	4,15	3,64	3,63	3,52	3,64	3,75	3,80
Medvirkning	3,21	3,15	3,37	3,34	3,09	3,23	3,24	3,30
Relevans for arbeidslivet	3,57	4,41	3,83	4,49	3,87	3,49	3,94	4,10
Studie- og læringsmiljø	3,59	3,78	3,82	3,72	3,52	3,58	3,68	3,80
Undervisning og veiledning	3,58	3,52	3,52	3,13	3,29	3,56	3,45	3,50
Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på	4,46	4,64	4,28	4,69	4,33	4,04	4,39	4,40
Jeg er, alt i alt, fornøyd med studieprogrammet jeg går på	3,87	4,35	4,10	4,10	3,97	3,95	4,08	4,10

Endringer pr fakultet siden 2015

Hovedområde/overordnet tilfredshet	HF	JU	MN	MOF	PS	UiB
Eget læringsutbytte	-0,2	0,1	0,0	0,0	0,1	0,0
Eksamens- og vurderingsformer	0,0	0,1	-0,1	-0,2	0,2	0,0
Engasjement og sammenheng	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,2	0,0
Medvirkning	0,0	0,3	0,0	0,4	0,5	0,3
Relevans for arbeidslivet	-0,3	-0,2	-0,3	-0,1	-0,3	-0,3
Studie- og læringsmiljø	-0,1	0,0	0,0	-0,1	0,2	0,0
Undervisning og veiledning	-0,1	-0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Jeg går på det studieprogrammet jeg helst vil gå på	0,0	0,0	-0,3	0,0	0,1	0,0
Jeg er, alt i alt, fornøyd med studieprogrammet jeg går på	0,0	0,1	-0,1	0,0	0,4	0,0

Studentene ved det to-årige masterprogrammet rapporterer overordnet tilfredshet som det 10. beste studieprogrammet ved UiB.

Ser man de 3 juridiske fakultetene sammen på de 5-årige programmene, så er det klart at UiB og UiT kommer best ut. Helhetsvurderingen ligger på 4.3 for både UiB og UiT (samme som i 2015), mens den for UiO er 4.0.

Jusstudentene rapporterer omtrent like mange timer brukt på studier pr uke, rundt 40 timer. Fordelingen mellom tid på læringsaktiviteter organisert av institusjonen og ikke-organisert studieinnsats er forbausende lik, med tanke på at de tre studiene inneholder ulik grad av organiserte obligatoriske undervisningsaktiviteter

Internasjonaliseringsspørsmålene i 2016 retter seg først og fremst til «internasjonalisering hjemme». Her er det UiO som scorer best.

UiB scorer best på digitalisering, men ikke signifikant bedre enn de andre to fakultetene.

Tabellen nedenfor viser resultatene i hovedkategoriene for de tre fakultetene. Tall for 2016 inkluderer 2-årig master ved UiB.

Studiebarometeret.no	2-årig MA UiB		UiB				UiO				UiT			
	2016	2015	2016	2015	2014	2013	2016	2015	2014	2013	2016	2015	2014	2013
Antall studenter på program	65	58	1860	1852	1811	1853	2552	2540	2574	2547	844	792	719	689
kvinner %	73,8	79,3 %	65,9	64,9 %	64,9 %	65,8 %	65,5 %	65,3 %	64,7 %	64,4 %	63,6 %	65,3 %	62,7 %	64,2 %
menn %	26,2	20,7 %	34,1	35,1 %	35,1 %	34,2 %	34,5 %	34,7 %	35,3 %	35,6 %	36,4 %	34,7 %	37,3 %	35,8 %
Antall respondenter	13	9	323	325	220	178	248	213	249	206	208	131	122	76
% respondenter av totalt ant stud på program	20,0 %	15,5 %	17,4 %	17,5 %	12,1 %	9,6 %	9,7 %	8,4 %	9,7 %	8,1 %	24,6 %	16,5 %	17,0 %	11,0 %
Helhetsvurdering	4,4	-	4,3	4,3	4,3	4,5	4,0	4,0	3,9	3,9	4,3	4,3	4,1	4,4
Hovedkategorier:														
Læringsutbytte	3,5	-	3,7	3,6	3,7	3,7	3,4	3,4	3,3	3,4	3,7	3,9	3,7	3,8
Engasjement				4,4	4,5	4,4		4,3	4,2	4,1		4,4	4,4	4,4
Inspirasjon	4,2	-	4,3	4,2	4,2	-	4,0	4,0	3,9		4,2	4,1	4,2	
Undervisning	3,5	-	3,5	3,7	3,5	3,6	3,1	3,3	3,0	2,8	3,6	3,7	3,5	3,5
Eksamen	3,7	-	3,9	3,8	3,8	-	3,8	3,8	3,7	-	3,8	4,0	3,9	-
yrkesrelevans	4,2	-	4,4	4,7	4,6	4,6	4,5	4,6	4,4	4,5	4,5	4,8	4,6	4,7
Medvirkning	3,2	-	3,2	2,9	3,2	3,1	2,8	3,0	3,0	2,8	3,3	3,4	3,3	3,4
Læringsmiljø	3,4	-	3,8	3,8	3,8	3,7	3,5	3,5	3,5	3,5	3,8	3,9	3,9	3,9

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetsdirektøren

Universitetsmuseet
Fakultetene

Referanse

2017/314-STVE

Dato

05.01.2017

Forsknings, forskerutdannings- og utdanningsmeldinger 2016

Som del av arbeidet med universitetets forskningsmelding, forskerutdanningsmelding og utdanningsmelding, skal det utarbeides egne meldinger fra fakulteter og institutter. Institusjonens meldinger skal behandles i Universitetsstyret i første halvår.

Universitetsledelsen er opptatt av at meldingene skal ha et hensiktsmessig format, som både sikrer effektiv rapportering og tydelig får fram satsinger og resultat, styrker og svakheter. Meldingene bør derfor ikke være mer enn 6 sider totalt. Maler for meldingene følger vedlagt.

Frist for innlevering settes til 21. april 2017. Meldingen vil bli drøftet i utdanningsutvalget og forskningsutvalget før endelig behandling i universitetsstyret.

Tore Tungodden
ass. universitetsdirektør

Steinar Vestad
seniorrådgiver

Vedlegg:

1. Maler for meldinger 2016

Kopi:

Forskningsadministrativ avdeling
Studieadministrativ avdeling

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Universitetsdirektørens kontor
Telefon 55 58 20 01
Telefaks 55 58 96 43

Postadresse
Postboks 7800
5020 Bergen

Besøksadresse
Muséplass 1
Bergen

Saksbehandler
Steinar Vestad
55589252

Vedlegg**Mal for meldinger:**

Punktene nedenfor angir områder som skal omtales i meldingene. Samlet lengde for meldingene skal ikke overstige 6 sider. Frist for innsending er 21. april 2017.

Utdanningsmelding:

- Utdanningskvalitet: Status for fremdrift av igangsatte kvalitetstiltak og vurdering av behov for nye, inkludert oppfølging av resultater fra Studiebarometeret. Orientering om gjennomførte programevalueringer i 2016 og status for revisjonsarbeidet i studieprogrammene. Vi ber også om informasjon om arbeid med økt gjennomstrømming og reduksjon av frafall i studieprogrammene.
- Portefølje og dimensjonering: Planer for endringer og dimensjonering av studietilbud og opptak.
- Oppfølging av handlingsplaner: Status for oppfølging av Handlingsplan for etter- og videreutdanning 2015-2017.

Forskerutdanningsmelding

- Oppfølging av fakultetets prioriteringer for forskerutdanningen. Forholdet mellom forskerutdanning og forskningssatsinger.
- Opptak, gjennomstrømming, frafall, disputaser og underkjenninger – kort beskrivelse av situasjonen og eventuelle tiltak for å forbedre disse parameterne
- Veilederopplæring og karriereveiledning – beskrivelse av situasjonen og planlagte tiltak.
- Internasjonalisering – beskrivelse av situasjonen, eventuelle planlagte tiltak for internasjonal rekruttering og for å øke internasjonale opphold for ph.d.-kandidatene

Forskningsmelding:

- Oppfølging av faglige prioriteringer og tiltak for økt tverrfaglig samarbeid.
- Prioritert forskningssamarbeid med andre forskningsinstitusjoner samt samfunns- og næringsliv - lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Oppfølging av handlingsplan for internasjonalisering.
- Kort status for oppfølging av Handlingsplan for EU-finansierte satsninger
- Tiltak for økt publisering